

Mexický zpravodaj 4

Tak nám došel benzín... To je dobře paní Mulerová, řekl by asi Švejk. Hašek m napadá, když stojím v nekonečné frontě aut linoucích se k jedné z mála benzinek v okolí, která má ještě životodárnou tekutinu do plechových mílek a idioti jen doufají, že nedojde předtím, než půjdou na adu, a že budou moci natankovat neomezené množství - nejen obvyklých cca 20 litrů, protože není výjimkou, že místní nenasytné přibližovadlo doslova sežere i více než 30 litrů benzínu na sto kilometrů (naše super-úsporné auto asi 10 l). Fronta je - jak jinak než po mexicku „přirozená“ - v jednosměrných proudech přes několik bloků a zatáček do protisměru a na její plynulost dohlíží všudypřítomní policisté. Ti okamžitě ucítí díru na trhu a pokoutně prodávají za náležitý bakšíš benzín bokem - se slovy „je všechno v pořádku?“. Tenhle fígl jsem ale já - hlava nechápavá - pochopil až u cíle, kdy jsem se dostal k jejich zaparkovanému autu, s dobře zásobeným kanystrem v kufru.

B hem celkem krátkého, asi dvouhodinového, čekání mám čas rozjímat nad tragikomickou situací, v jaké se Mexiko ocitlo. Jak málo stačí, aby naše pohodlná civilizace visela doslova na vlásku. V tomto případě na novém (nastoupil zaátkem prosince) ultralevicovém a populistickém prezidentovi (mají tu prezidentský systém, navíc má aktuálně pohodlnou ústavni v tšinu kam oko dohlédne), který rozhodl o uzavření produktovodů (od poloviny prosince), aby tak bojoval proti krádežím pohonných hmot z potrubí za více než 30 mld. USD ročně. Při této příležitosti navíc hodlá přeorientovat zemi ze závislosti na dodávkách z rafinérií od „nečistých“ států z USA na přátele z Venezuely. Za těchto okolností má být zajištěno zásobování obrovské země pohonnými hmotami celými 500 cisternami, které má státní ropná společnost aktuálně k dispozici. Situace má okamžité fatální dopady na ty nejchudší Mexičany (volí-li nového prezidenta, jak by se dalo očekávat), kteří tím přicházejí nejvíce zkrátka, protože například zavěšené benzince nikomu přední sklo, nebo celé auto neumyjí a na ulicích už jsou tyto služby pokryty a navíc jsou stejně postiženy výpadkem provozu.

I takto vypadá Mexico City, supermoderní čtvrť Santa Fe (Svatá Víra) na okraji města, kde ještě nedávno byl slum. Město vykoupilo pozemky a nechalo volnou ruku architektům, díky

emuž vznikla nezvyklá kombinace a zm výškových budov v horském terénu obklopených slumem nícím v padesátimetrové výšce na dosud neodst elených skálách okolo.

Díky ekání znovuobjevují neobvyklé dimenze m sta, jednak neuv itelné množství zelen v bohatých tvrtích, p es kterou není moc vid t na konec druhého bloku a s tím související ned lní ranní koncert tisíc pták a v bec zvuky p írody, což nedaleko centra megalopole ne ekáte. V bec na rozdíl od našeho st edoevropského poklidu p ekvapí Mexiko množstvím a intenzitou zvuk , asto jimi p ímo p etéká.

Nejde ani tak o hluk velkom sta. V Mexiku se ur it mén troubí než v takové Itálii a sanitek a jiných výjezd s houka kami tu je také výrazn mén než v naší domovin . Jednak si každý takový luxus nem že zaplatit a navíc než se sanitka proplete v obvyklé dopravní zácp , byl by pacient v nemocnici rychleji i na traka i. Snad za to m že i všudyp ítomná a mén zkrocená p íroda, která je nejen vid t, cítit, ale hlavn intenzivn slyšet tém všude, kde jsme m li možnost být. Od neuv itelného p ek ikování pták , zvuk džungle p es všemožné cikády, až po zvuky oceánu i nekone ných bažin. Snad kv li tomu, je v t chto kon inách i lov k a jeho projevy hlu n jší, snad se i tím obr uje p ed opravdu nebezpe nou p írodou - jedovatí hadi, ští i, pavouci b žn navšt vují lidská obydlí. Možná i proto tady neexistuje institut no ního klidu. P írodní zvuky p eci taky nemají konce, takže co byste to m li mít ve velkom st jina í – che. Tudíž když vám v prot jším novém a luxusním v žáku, zejména p ed Vánocemi, po ádají firemní ve írky se zna n hlasitou hudbou a bujarými projevy do t í do rána ve všední den, m žete si tak akorát postesknout, pro musíte tr et v posteli a nem žete být uprost ed nespoutané zábavy.

K dokonalosti dovedený administrativní servis na mexické erpací stanicí. Pokud chcete na benzince fakturovat, tak asto nezbyvá než zazvonit i se dobouchat, i zahalekat na ur ené

okénko v pat e, aby vás fakturující zam stnanec zaregistroval a otev el okénko, spustil košík na potvrzení od pumpa e a vaše faktura ní údaje. Pak ekáte, až se okénko op t otev e, aby vám vydali váš doklad nebo prob hly dopl ující dotazy, nap . zda bylo placeno hotov í kartou. Rád vzpomínám na jednoho staršího memonita (náboženská skupina p íbuzná amiš m, žijící na jihu a severu Mexika), který zaryt odpovídal: „Pen zi chlap e pen zi,“ až to obsluhu znechutilo a zkrátka tam n co napsali. Memonité ovšem nemají bankovní ú ty, takže byla otázka vlastn zbyte ná a ani já nechápu v em je zrovna tenhle údaj d ležitý. Povšimn te si obligátní panenky Marie Guadalupské.

Se zvuky jsou mladí Mexi ánci vychováváni odmali ka. I houpa ky jakoby tu povinn vrzaly. Jedny celkem rozsáhlé máme nedaleko, hlídá je jeden policista a jeden civilní zam stnanec, já bych to vrzání nevydržel a houpa ky namazal, ale jim to více než t i roky nevadí, zkrátka to pat í k v ci. Snad i proto se není emu divit, že když se blížím ke školce/škole je to ohlušující „židovská“ školka/škola, jak by se u nás eklo – lomoz, ev - co má být zp vem atd. Pokud je v naší školce n jaká akce s rodi í (povinná školní docházka za íná ve t ech letech, kdy se za ínají u ít, psát a angli tinu), je to zpravidla provázeno ílým šumem a družnými hovory, protože ani rodi e nejsou úpln tíší. Neodmyslitelnou sou ástí takovéto fiesty je náležitý hudební doprovod s po ádn nadimenzovaným soundsystémem, pro školku o t iceti d tech, kde by sta ilo n jaké malé „šumítko“. V moment , kdy má akce za ínat, za ínají zvukové a další p ípravy, které nekon í ani v pr b hu produkce. Proto když d ti ky tan í nebo n co p edvád jí, pov ená u ítelka „odbornice“ hledá ve svém mobilu, kdeže je ta píse v tom p ístroji schována. Díky tomu m žeme slyšet veškerý repertoár – zpravidla oblíbené mexické odrhova ky ala naše produkce polky t etí kategorie - které paní u ítelka poslouchá. Situace obvykle vyústí v hromad ní dalších odbornic/pomocnic okupujících jeden a týž mobil, kde jsou p ece ony písní ky nahrány. Ob as až reakce samotných d tí ubezpe í manažerky zvuku, že je to ten správný song.

Náš Tonda je ve druhé ad , druhý zprava...blon ák zvaný „güerito“.

Mobilománie je tu p ťšerný mor, asi jako všude na sv t . Hlavn letí What's up, který mají úpln všichni a bez n j tady nic neza ídíte i ministerstva fr í jen p es tuhle aplikaci.

Doslova zvukov nabito bývá i v hromadné doprav , zvláš zajímavé je metro, kde jsou na každé stanici zav šeny ob í plazmové obrazovky a na nich b ží nekone ný proud klip , což je n kdy dopln no i sv telnými efekty, podle vkusu p íslušného p ednosty stanice. I p íjezd a odjezd souprav doprovází pís alkový koncert. Další kapitolou je gastro produkce nabízená konzumujícím v restauraci nejr zn jších kvalit, ob as obecnostvo platí, jaksi dop edu, aby hudebník šel o d m dál, ale je to trochu risk, že to bude interpretováno opa n a to je potom radost poslouchat. Zajímaví jsou také v centru se vyskytující flašinetá i, mající snad zcela zám rn falešný a disharmonický repertoár, snad aby se kolemjdoucím zželelo t chto kunšty v jinak celkem p kných „cechovních“ uniformách.

Venkovská škola. Pro celou vesnici s minimáln n kolika sty obyvateli to jsou t i t ídy, poslední v samostatné budov je vid t jen z ásti.

Pochopiteln se na hlu nosti ulic dozajista podílí i místní obchodní model, kdy když se lov k neozve, nic neprodá, nevyžebřá, zkrátka musí být slyšet, aby takový pouli ní prodejce i poskytovatel služeb n co vyd lal a tomu se pochopiteln p izp sobuje i kamenná konkurence. Krom r zných pok ik a oslovování nem že chyb t ani hlasitá hudba, ím hlasit ji tím lépe – nejvíce m baví obchody cílící na lidi v autech, zpravidla s dražším sortimentem – které mají hudbu dost nahlas, aby byla slyšet i v okolo projížd jících vozech. D ležitá je i jedine nost, aby bylo zákazník m z ejmé, o co jde, a proto tu má každý sv j sk ek – nap . n co jako hluboké, táhlé, hrdelní – Áááááááá, znamená „gas“, tedy prodejce plynu - a už „klasických“ bomb i cisternu s plynem, plnicí nádoby k tomu ur ené na st echách dom . Podobn se prodává v cisternách pitná voda, nebo po naší bohaté tvrti k ižují rozpadající se koráby všech možných výkup ích, kte í od vás vykoupí od nábytku,

nefunkčních spotřebičů až po prázdné flakonky od parfémů. Popeláči zase zpravidla zvoní na zvonec, ale i každý lovk co tu sbírá odpad se svým dvoukolákem má své hrdelní, zpravidla neidentifikovatelné a dost jedinečné, hrdelní projevy. Pouliční bruslaři a jiní pouliční umělníci používají různé vábníky v podobě okarín. Mobilní prodejci tamales (místní knedlíky z kukuřičné kaše v kukuřičném listu) zase jezdí s nahranou odřehoukou vychvalující jejich jedinečné, erstvé, teplé a skvělé tamaly, jež právě zavítaly přímo k vám, což se nejlépe nese ulicemi kolem desáté večerní. I takové žebření se zpravidla neobejde bez zvukového doprovodu a ti co nemohou, i už nemohou, mluvit alespoň narážejí mincemi do plechovky i jen s nimi potěšují. Zajímaví jsou i prodáváci v metru, kteří zpravidla, snad po stavovsku, začínají podobnou intonací jako u nás pro vodci v muzeu i na hradě. Nejdříve se rozhlédnou, zda tam není policista, vzpřímí se, zhluboka se nadechnou a spustí: „Při této příležitosti...“ Zkrátka základ je podobný PR.

Klasický pouliční prodej s levnějším sortimentem než v kamenném obchodě. Polovina populace vydává méně než 170 Kč denně i pracovní dny mezi 10 až 16 hodinami denně, šest dní v týdnu. Volno je pouze v neděli. Dovoleno si mohou vzít v průměru pět dní v roce.

Samotnou zvukovou kapitolou jsou tržiště, kde platí pravidlo: čím chudší, tím hluňavější. Všechny tyto výkřiky prodejců a hudební produkci rámuje a dává tomu takový až transcendentální rozměr svého druhu „kázání“ linoucí se z nejvyšších rozdílných tlampačů na sloupech. Připomíná mi to projevy plukovníka Kurtze z legendárního filmu F.F: Coppoly Apokalypsa. V těchto „kázáních“ jsou lidé vyzýváni, aby ve jménu zdraví a přitčení a těchto obtížích užívali to a to, i jiná podobná moudra prodávající pochybné elixýry života, lásky a nevím čeho ještě.

*Na venkov je vždy na hlavním náměstí zele s altánem a jedna strana je vždy rezervována
isti m bot.*

Místy mi připadá, jako by tu vše mělo svůj zvukový rozměr, každý dopravní policista ráno co ráno a večer co večer píská na píšťalku a do toho rámá máchá pažemi, takže neznalý idiota netuší, zda má stát a naopak jet, ale ve skutečnosti je to jen povzbuzování – dle toho, co dělají ostatní. Zkrátka když budou potřebovat, skočí projíždějícím do cesty a takto je naznačena, a pokud bych vynucena, zmáčkne. Podobně hvízdají všemožní „parkovačové“ posetí po parkovištích, kteří k tomu často přidávají ještě klepání na kapotu. Jakoby zvukem - zhmotověvali prostor. U nás se každý asistent při parkování postaví do zorného pole idiota a ukazuje vzdálenost od parkovacího místa mu ji slovně popisuje, tady se postaví k zádi automobilu, může to být i kamion a klepe do kapoty nebo na jaké části vyluzující zvuk, při nejvyšší nouzi najde nějaký klacek a buší tím do plachty a následně, aby idiota přesně věděl, jak daleko ještě může zajet. Takový asistent klepe a klepe a jakmile doklepe, tj. náhle prudce mezi klepáním klepne, znamená to „dost – stát“. Tahle finta je pro neznalého ošklivá, který se mimochodem stal osudným mému bratrovi při couvání na

parkovišti. Pak nastala situace, u níž jsem bohužel nebyl přítomen, kdy jeden tvrdí, ale ty jsi klepal a druhý, ale já pak doklepal.... Inu jiný kraj... Na druhou stranu ani v našich končinách by pojišťovák neešil, zda je vinen ten, kdo ukazoval i idiota.

Obvyklé cestování na korbě, asi je to zábavnější než na sedáčku, nebo hlídá náklad před krádeží anebo jsou „na nože“.

Při policejní honičce zásah nestává, protože ten mají policisté zapnutý nonstop a ani siréna nic neznamená, protože tu pouští policie při každém bloku – a to i v noci! Že po vás něco chtějí, vyjadruje policista neidentifikovatelnými signály do puštěné sirény. Slovo si říká, co to jsou za divné zvyky, ale přece jen jde o bezpečnost. Jednak aby lidé v dluhu, kde je zrovna policie, tj. tam je bezpečno, pokud právě potěbuji, vím kterým směrem se vydat/utíkat, a naopak - zločinci klidně se, už jedeme. Když se totiž něco opravdu přihodí, obvyklá reakce policie je, že si to máte vyřídit sami a moc se nedivím, protože být policistou, i třeba estním politikem, je tu doslova ruská ruleta. Mimochodem během prezidentské kampaně byla bezpečnost velké téma, protože za posledních 12 let bylo zavražděno asi milion osob. Sice statistiky vykazují jiná čísla, ale realita je výrazně brutálnější, protože daleko více lidí zkrátka zmizí a pak je tady také hodně masových hrobů, jen ve státě Veracruz naleznou průměrně dva týdně. I prezidentská kampaň samotná byla dosti krvavá, během ní bylo totiž zavražděno více než 800 nepohodlných kandidátů na různé funkce. A i když jste přežili, neznamená to, že máte vyhráno. Vzpomínám na státní projev kandidátky na starostku, jejíž předchůdce byl 14 dní před volbami zavražděn. V projevu řekla, že kriminálníkům neustoupí a udělá chybu, ve funkci doslova přežila jen týden.

Zelené ulice v luxusní tvrti v Mexiko City. Pravda, lidé žijící s okny do ulice do takového t etího, místy až pátého patra si moc sluní ka neují.

Ale ješt jednu veselejší s policií. Nedávno jsme jeli na výlet s našimi eskými p áteli, kte í do Mexika p ejeli z pobytu v USA a mají t i podobn staré d ti, jako jsou naši kluci, v poklidu jedeme za sebou. Jakožto „zkušen jší“, tak íkajíc mexický mazák jedu první v naši lehce otlu ené, postarší Nissan Tiid a za mnou oni v novém SUV. Jedeme p es vesnice, protože mi cesta po dálnici už p ipadala nudná. Ale to jsem se trochu p epo ítal, protože samoz ejm víkendoví výletníci jsou ideálním ter em pro policejní kontroly, které jsou tu docela ásté. Ne že by se m íla rychlost – to tak od oka, nebo že by kontrolovali zp sobilost idi e (to d lají jen v noci, jako by se p es den snad ani nepilo, i když je pravda, že mimo nálevny tvrté cenové se alkohol dopoledne neservíruje), ale d vodem je snaha vyrazit ze zastaveného n jaké peníze za skute né i smyšlené p estupky. My s touhle praxí zkušenosti dosud nem í, protože auta s diplomatickými zna kami nesmí zastavovat, kontrolovat ani pokutovat, ale to druhé vozidlo m lo zna ky oby ejné. My jsme projeli, ale naše spole níky zastavili, pohotov jsem si toho všiml a zastavil dvacet metr od nich. Tereza mi íkala, abych po kal, že je ur ít hned pustí, ale já se po chvilce nedal a i s v domím, že naši p átelé neumí špan lsky - ne že bych byl p eborník ve špan lštin - jsem se je jal zachra ovat. Po obligátních p átelských frázích mi policista sd lil, že se dopustili p estupku, protože použili navigaci v mobilu, a že je to na odtah vozidla. To už jsem v d l, že v p ekladu znamená - dejte peníze, jinak tohle nové auto skon í neslavn – a to už si každý rozmyslí. Tak jsem ho požádal, aby jim dal pokutu, ale on – to je na odtah, když to tak šlo pot etí, tak už jsem tu z mého pohledu patovou situaci nevydržel a ekl jsem mu narovinu, kolik že chce pen z, ale to jsem nem l d lat. On se ihned ohradil, co že si dovoluji, a že jsem neslušný, a že on peníze nechce a pokud chci, tak že on mi naopak p j í. Zkrátka jsem p esko íl n kolik bod obvyklého vyjednávání k záv ru a to se tady neodpouští. Našt stí má kamarád mexického p ítele na telefonu, který ho ze všech pr švih vyseká nebo pro n j p ijede. Tenhle servis mu

jako editeli poskytuje americká nadnárodní korporace. P ítel na telefonu n co sd lil policistovi a on neváhal a bez mrknutí oka jej propustil a já jsem si zbyte n natropil, protože mi policista ještě po ádn vy inil, že jsem, stejn jako všichni cizinci, neurvalý a neslušný a abych si na to dával pozor. Inu jiný mrav...

